

Biskop Atle Sommerfeldt:

Preken Jubileumsgudstjeneste (125 år) Trefoldighetskirken i Arendal 11.8.2013.

Joh.4,27-30.39-43

Suget etter stadig å oppnå mer

Ønsket om å sikre livene våre ligger dypt i de fleste av oss. Vi vet at det kan skje mye galt med oss. Ulykker og sykdom kan ramme den enkelte, klima katastrofer, krig og økonomisk sammenbrudd kan ødelegge lokalsamfunn og nasjoner.

Vår generasjon i Norge lever i et samfunn der vi har et utrolig sikkerhetsnett ingen andre land i verden har maken til. Når krisene rammer oss, er vi ikke overlatt til oss selv, men fellesskapet stiller resurser til rådighet slik at vi alle, uavhengig av egne ressurser, får støtte og hjelp til å håndtere krisene. Slik er det Norge våre forfedre og formødre har bygd opp og som vi skal forvalte slik at også kommende generasjoner kan leve et liv i grunnleggende trygghet når krisene rammer.

Men nettopp i tider og samfunn der alt synes å være i oppgang og med full kontroll, ligger de tre første dødssyndene på lur og truer med å ødelegge våre og andres liv.

I hovmod kan vi komme til å tro at vi som personer og menneskehet vet alt, kan alt og mestrer alt.

I grådighet kan vi bli fanget av suget etter stadig å skaffe mer og mer uten hensyn verken til andre mennesker eller til naturens bærekraft.

I begjær etter å vinne stadig flere seire, er vi rastløst på jakt etter nye opplevelser og erfaringer som kan gi oss tilfredsstillelse i kropp og sjel.

Torsdag kveld viste svensk TV den Oscar-vinnende dokumentarfilmen «Inside Job». Den handlet om de viktigste aktørene i de amerikanske finansinstitusjonene som utløste den amerikanske og globale finanskrisen høsten 2008. Filmen dokumenterte hvordan systemet, formet av politikere og mennesker, ga personer ukontrollerbar mulighet til å leve ut sitt hovmod, sin grådighet og sitt begjær. Konsekvensene ble utrolig omfattende, men ytterst få av aktørene ga i denne filmen uttrykk for evne eller vilje til å ta ansvar for sine handlinger.

Som personer og nasjon er vi dypt involvert i den globale finansverden fordi vi sikrer vår velferd ved å være en av verdens største aktører i dette globale finansmarkedet. Vår mulighet til å utvikle oss til en hovmodig og grådig nasjon ligger derfor nærmere oss enn det vi liker å tenke på.

Trefoldighetskirken her i Arendal minner oss i sin egen tilblivelseshistorie på at denne livsvirkeligheten ikke er særpreget for vår generasjon. Det var de store oppgangstidene som gjorde

vedtaket om å bygge ny kirke mulig. Den sterkt oppadstigende arkitekturen med Norges nest høyeste kirketårn forteller om en by som ønsket å vise sin storhet.

Men heller ikke Arendal vokste inn i himmelen. Bankkrakket i 1886 – som hadde mange av de samme elementene som vår tids finanskriser - ødela økonomien i byen. Norges største skipsfarstby ble rasert, fattigfolk opplevde matmangel og stor nød, og kirkebyggets budsjett ble sterkt beskåret slik at den ved åpningen verken hadde altertavle eller glassmalerier.

«Kom og se en mann som har fortalt meg alt jeg har gjort!»

Men kirken ble bygget og derfor kan vi heldigvis feire i dag at denne storslagne kirken ble reist. For dette store kirkerommet har gitt plass til både de største og de minste tanker og følelser, til de gledeligste begivenhetene i menneskers liv, de største tragediene og de mange hverdagene. I dette rommet har mennesker i 125 år kommet og fått sine liv avslørt slik den samaritanske kvinnen opplevde da hun møtte Jesus ved brønnen.

Denne kirkens historie hvisker eller roper til oss at vi også må gjøre regnskap – om vi drives av hovmod, grådighet og begjær, i våre egne liv og i måten vi opptrer på som fellesskap.

«Kom og se en mann som har fortalt meg alt jeg har gjort» – og ikke gjort - som enkeltpersoner og nasjon i møte med dem Jesus identifiserer seg særlig sterkt med: de sultne, tørste, fremmede, de som ikke kan kjøpe nye klær hver måned, de syke og de fengslede, her i Arendal, i Norge og i det globale samfunnet vi er så sterkt innvevd i og avhengig av for vår velstand.

Jeg er ikke sikker på om jeg eller befolkningen i Norge ville ha reagert like positivt som befolkningen i Sykar – dagens Nablus på den palestinske Vestbredden av Jordan – gjorde, da Jesus var hos dem og fortalte dem sannheten om deres liv. Det er liten grunn til å tro at datidens innbyggere i Sykar var vesensforskjellig fra oss i så måte. De likte heller ikke å bli fortalt sannheten om livene sine. Men de inviterte Jesus til å være hos dem og ved sin tilstedeværelse ble de overbevist om at Jesus var det håp de kunne bygge livene sine på. Hva kan det ha vært som overbeviste dem?

Verdens frelser

Johannes forteller ikke mye om samtalene disse to dagene. Men vi vet mye om hva Jesus ellers sto for, slik at jeg kan tillate meg å formidle hva jeg tror kan ha overbevist dem om at Jesus er verdens frelser, slik Johannes forteller at de bekjente.

Befolkningen i Sykar var samaritaner, en gruppe som på Jesu tid ikke ble regnet som fullgode jøder. Derfor hadde de heller ikke del i Guds frelsesplan slik den ble forstått og tolket av datidens religiøse ledere.

For det første bryter Jesus med denne grensedragningen etter etniske, historiske og religiøse linjer. Han inkluderer samaritanerne med respekt og fremholder dem ofte som forbilder for de riktige handlinger.

For det andre ga han gjennom sin respektfulle samtale med kvinnen, en kvinne! – i seg selv uforståelig for disiplene som vi hørte – og selv om han visste alt hun hadde gjort, rom for mange andre til også å søke hans råd. De ble helt sikkert behandlet med den samme respekt uansett hvem de var.

Men disse to elementene var neppe nok til at folk skulle kunne tro at han var verdens frelser. Nøkkelen må være at Jesus ga dem en helt annen visjon om Guds fremtid enn den som var bundet opp til et fullkomment liv i verden..

Det lovede landet kan ikke gjenfinnes i et spesielt geografisk område, og det handler ikke om rikt jordbruksland og velferd. Ingen riker av denne verden kan sikre mennesket mot kriser, verken i hverdagen eller vår ultimate krise – at vi alle skal dø og ikke lenger være en del av livet.

Jesu hemmelighet ligger i at han **ikke** lover gull og grønne skoger og fruktbart land, men at han lover at Gud vil ledsage alle mennesker og folk i deres høytider og hverdager, i gode og onde dager. Gud vil ikke slippe oss enda Gud utmerket god vet alt vi har gjort og alt vi har forsømt. Gud vil ledsage oss gjennom alle våre kriser, inn i og gjennom døden slik at vi alle kan delta i Guds evige gjestebud bortenfor tiden og historien.

Og det er enda mer: invitasjonen til å bli en del av Guds fremtidsvisjon går til alle mennesker og folkeslag og begrenses ikke til en religiøs elite og de religiøst rene.

Trefoldighetskirkenes tårn kan bli sett på som et Babels tårn som avdekker datidens hovmod. Men tårnet er knyttet til et rom der Gud kommer til oss hele tiden. Tårnet er ikke et Babels tårn, men et kirketårn. Tårnet vider seg ut fra den spisse toppen og når det når oss som sitter i kirken, skapes et stort rom som omslutter oss og lar oss delta i Guds handlinger for oss hele tiden. Det er et rom ingen mennesker kan herske over eller beherske, det er et frihetens rom med plass for alle.

For her i dette rommet kommer Gud oss i møte med en utstrakt hånd: I dåpen lar Gud oss bli en del av Jesu seier over døden i hans korsfestelse og oppstandelse, og gjør oss til en del av Guds folk i verden.

I nattverden inviterer Gud oss til å få en forsmak på den himmelske festen vi er invitert til. I våre åpne hender gir Gud oss Jesu legeme og blod som tegn på at vi er akseptert selv om Gud vet alt om oss.

I denne kirken lyder Jesu frigjørende budskap om at Guds nåde er nok for deg og meg og oss alle fordi rettferdighetens dom over våre liv har Gud selv fullført i Jesus. Gud har gjort alt ferdig for oss.

Da har vi mulighet til å leve et liv der energien frigjøres til handlinger for et godt samfunn der fattigdom bekjempes, fremmede inkluderes, syke får omsorg og fremtidige generasjoner kan få bærekraftige liv. Det er en helt annen visjon og et helt annet liv enn der hvor vi lar hovmod, grådighet og begjær få råde.

Måtte Trefoldighetskirken i Arendal i årene som kommer bli et kraftsenter og en rasteplass for alle som vil delta i dette nestekjærlighetens fellesskap.

Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige Ånd som var og er og blir en sann Gud fra evighet til evighet. Amen.

